

STORTINGET

Innst. 127 L

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 166 L (2024–2025)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i vergemålsloven (dekningsansvaret for vergeutgifter og kompetansen til å ta imot søksmål)

Til Stortinget

Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i proposisjonen å endre lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål (vergemålsloven).

Som hovedregel er det personen som har verge, som selv må dekke godtgjøringen til vergen og vergens nødvendige utgifter knyttet til utførelse av oppdraget. Unntak gjelder dersom personen har inntekt og formue under gitte grenser. Denne hovedregelen kan iblant gi utslag som kan oppleves urimelige, særlig der personen er et barn. Departementet foreslår derfor i proposisjonen en noe utvidet adgang til å gi forskrift om unntak.

Videre foreslår departementet å endre vergemålsloven § 75 fjerde ledd, slik at statsforvalteren får kompetanse til å ta imot søksmål om endring eller opphevelse av dom om begrensninger i rettslig handleevne. Endringen vil effektivisere behandlingen av slike saker.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Even H. Eriksen, June Trengereid Gruer, Farukh Qureshi og Kristine Løfshus Solli, fra Fremskrittspartiet, Anette Carnarius Elseth, lederen Jon Engen-

Helgheim, Finn Krokeide og Stian Storbukås, fra Høyre, Mari Holm Lønseth og Helene Røsholt, fra Senterpartiet, Trine Fagervik, fra Miljøpartiet De Grønne, Julie E. Stuestøl, og fra Kristelig Folkeparti, Hans Edvard Askjer, viser til Prop. 166 L (2024–2025), hvor Justis- og beredskapsdepartementet foreslår endringer i vergemålsloven.

Komiteen viser til at hovedregelen er at personer som selv har verge, må dekke godtgjøringen til vergen og vergens nødvendige utgifter. Det er unntak fra dette når personen har inntekt og formue under gitte grenser. Komiteen merker seg at dette kan oppleves urimelig, særlig der personen er et barn. Departementet foreslår derfor en noe utvidet adgang til å gi forskrift om unntak slik at det offentlige skal kunne dekke godtgjøring og utgifter i noen flere tilfeller der det vil virke åpenbart urimelig at personen selv må dekke kostnadene.

Komiteen viser også til at departementet foreslår å endre vergemålsloven slik at statsforvalteren får kompetanse til å ta imot søksmål om endring eller opphevelse av dom om begrensninger i rettslig handleevne.

Komiteen støtter departementets forslag til endringer i vergemålsloven. Komiteen vurderer forslagene slik at de bidrar til en mer rettferdig og hensiktsmessig vergemålsordning for personer som har behov for støtte til å ivareta sine interesser.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne anser det som særlig viktig at det foreslås en utvidet adgang til å gi unntak fra betalingsansvar for verge i tilfeller der dette ikke er hensiktsmessig. Mindreårige som pålegges verge og ikke har anledning til å ha verge i nær familie, bør få slippe å betale for dette, selv når de overskrider formuesgrensene.

Dette medlem anerkjenner også at egenbetaling for vergeutgifter kan fungere som en strukturell hindring på sikt. Det bør sees på mulighetene for å endre dette systemet for å sikre beslutningsstøtte, selvbestemmelse og sikker etterlevelse av CRPD.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i vergemålsloven (dekningsansvaret for vergeutgifter og kompetansen til å ta imot søksmål)

I

I lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål gjøres følgende endringer:

§ 30 skal lyde:

§ 30 *Godtgjøring for vergeoppdraget og dekning av utgifter*

Vergen har krav på godtgjøring for arbeidet som verge og har rett til å få dekket nødvendige utgifter i forbindelse med vergeoppdraget. Er vergen forelder til,

barn av eller ektefelle eller samboer til *personen han eller hun er verge for*, kan det bare gis godtgjøring for arbeidet hvis særlige grunner taler for det. Godtgjøring og utgifter etter første og annet punktum dekkes av den som *har verge*. Har han eller hun en inntekt og formue som er lavere enn de grenser som fastsettes av Kongen i forskrift, skal godtgjøringen og utgiftene likevel dekkes av statsforvalteren.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om satser for godtgjøring og utgiftsdekning etter første ledd og kan også fastsette hva som skal anses som særlige grunner etter første ledd annet punktum. *Kongen kan også gi nærmere regler om at statsforvalteren skal dekke godtgjøring og utgifter i andre tilfeller enn nevnt i første ledd fjerde punktum i tilfeller der det vil virke åpenbart urimelig at personen selv må dekke kostnadene.*

§ 75 fjerde ledd skal lyde:

Krav om endring av dommen avgjøres ved nytt søksmål. Den som er fratatt den rettslige handleevnen, kan reise søksmål på egen hånd dersom han eller hun har evne til å forstå hva saken gjelder. *Søksmål reises mot staten ved statsforvalteren.*

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at forskjellige bestemmelser skal tre i kraft til forskjellig tid.

Oslo, i justiskomiteen, den 10. februar 2026

Jon Engen-Helgheim

leder og ordfører